

ישראל") אין תומכים ופוסקים בהלכות שביעית (שנת תרצ"ח היתה שנת שמיטה), יצא החזו"א מגדרו וראה הכרח להיות מורה לרבים¹⁴, ואכן, בשנים הראשונות, כנראה, לא היה לרמ"א קשר עם החזו"א, ובמכתביו הוא מציין שפנה אל הגרא"ז מלצר ואל הגרי"צ דושינסקי זצ"ל, ורק לכשנתפרסם החזו"א – פנה אליו רמ"א בעניניהם של חברי ההתיישבות¹⁵.

מקרה אופייני לקשר זה, המעיד על אהבה ומסירות לחברי הקבוצות ובעיותיהם, היה ערב השמיטה תרצ"ח. בשלהי שנת תרצ"ז, פנה רמ"א לחזו"א והעמיד בפניו את הקושי הכלכלי של קבוצת גדרה בשנת השמיטה, באור המתאים והקשה, ושאלו: מה יאכלו? ענהו החזו"א זצ"ל: הרי זו שאלת התורה! [=וכי תאמרו, מה נאכל בשנה השביעית... ויקרא כ"ה כ'] השיב רמ"א: לא,

14 בשמיטה האחרונה, נתפרסם מכתבו של החזו"א לרח"ע גרודז'ענסקי זצ"ל בפרוס השמיטה תרצ"ח: "... לא כן הקבוצות של אגו"י, שהם אינם נזקקים לרבנות הראשית, ופונים לאלה שהם מסורים אליהם, וכל אחד מדחה אותם שישאלו אחרים. וסוף דבר היה, שהוכרחתי להשיבם..." ("מוריה" אלול תשל"ט).

15 לחברי כפר סבא היה יותר קשר עם החזו"א, החל מראשית תרצ"ט, לאחר עלייתו ארצה של הר"ק כהנא, אשר פנה אל החזו"א עפ"י הוראותיו של רח"ע גרודז'ענסקי. עם גבור מעורבותו של החזו"א בבעיותיהם של חברי ההתיישבות – ראה רמ"א כמובן מאליו בחזו"א את הסמכות העליונה, והיפנה אליו את השואלים. בעצרת "עשור לגדרה", כבר לא היה רמ"א "הפוסק" של הישוב, אך נחשב עדיין לאב הרוחני, והוא היה האישיות המרכזית בעצרת (מפי הרק"כ). לאחר איחודם של גדרה וכ"ס ועלייתם על הקרקע ל"חפץ חיים", סוכם כי באופן רשמי תנוהל הרבנות בישוב כבי"ד של שלשה – הרמ"א, הרב ה. ברוקנטל ויכלח"ט הרב ק. כהנא – אשר בו יהיה רמ"א המכריע. למעשה, לא רבו המקרים בהם נזקקו להכרעתו.

מקרה אחד בו נתקבלה הכרעתו של רמ"א – יובא כאן כדוגמא. כאשר התאחדו קבוצות גדרה וכפר סבא, עדיין לא היה ב"חפץ חיים" גנרטור והתעוררה שאלת השימוש בחשמל בשבת. היו כאלה אשר צידדו בשימוש בחשמל והמתנגדים איימו בפרישה. לכשנשאל רמ"א לדעתו, השיב כי אי אפשר לכנות את המשתמש בחשמל בשבת – "עבריין", אך יש יסוד הלכתי רב לאיזהדקקות לחשמל. ולכן, אין להשתמש בחשמל במקומות הציבוריים אשר כל חברי המשק נזקקים להם בשבת (כבית הכנסת, חדר האוכל, בתי הילדים). ההכרעה נתקבלה על־דעת החברים והענין יושב בשלום (ממכתבו של בן אחותו – הרב צבי בנימין וולף שליט"א מבני־ברק).